

РЕЙДЕРСТВО ЯК ПРОЯВ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ УКРАЇНИ

Жарська Ю.С., студентка,

Прокопець О.В., ст. викладач ПВНЗ «Європейський університет»

Для розробки ефективної стратегії і тактики протидії рейдерству в Україні необхідно насамперед зрозуміти суть даного поняття та джерела його походження.

З англійської «raid» перекладається як «напад», а «raider» – дослівно «пірат». Тому під рейдерством слід розуміти незаконне поглинання чи захоплення одного суб'єкта господарювання або його власності іншим із застосуванням корупції та насильства.

Рейдерство у сучасному розумінні – недружнє поглинання компаній і перерозподіл власності та корпоративних прав. Це явище, як правило, викликане різними чинниками: слабкістю правової системи, недосконалістю судової влади та законодавства, відсутністю державних інститутів, які б ефективно захищали права власника, низький рівень правової культури, сумнівна передісторія приватизації об'єктів тощо.

Слід зазначити, що за оцінками експертів інвестиційних компаній, щорічний обсяг сегмента поглинань і злиття в Україні становить понад 3 млрд. дол. США. Дві третини поглинань мають недружній характер рейдерських захоплень. Рейдерство набуло системного характеру, оскільки у 2005 – 2006 роках до схем протиправного привласнення підприємств почали широко залучатися державні та правоохоронні органи, суди, державна виконавча служба тощо.

Рейдерами можуть бути:

- окремі особи, що використовують корумпованість певних структур влади й управління, які прагнуть заволодіти чужим житлом й іншою власністю;
- спеціальні фірми або групи людей, що об'єдналися з метою професійного зайняття рейдерством, зокрема групи, що спеціалізуються на захопленні земель, квартир, підприємств, акцій тощо;
- галузеві холдинги, що прагнуть до усунення конкурентів у своїй сфері шляхом їхнього поглинання;
- великі холдинги й фінансово-промислові групи у великих містах, які володіють великими ресурсами й можливостями, скуповують землі, бізнес у різних галузях і все коштовне для збільшення своїх активів;

- несумлінні керівники, що мають доступ до особливо важливих для компанії документів, схем керування та активів;
- партнери по бізнесу або дрібні акціонери та ін.

Рейдери найчастіше є висококваліфікованими фахівцями з корпоративного права, банківського права, фінансів і мають хороші зв'язки в судах різних інстанцій, а також мають покровителів в найвищих ешелонах влади, які часто виступають в якості замовників.

Від рейдерства потерпають різні організації: це і сільськогосподарські підприємства, і промисловість, і ринкові установи.

Основними об'єктами рейдерів є ВАТ (відкриті акціонерні товариства) та ЗАТ (закриті акціонерні товариства), хоча під їх атаки попадають і ТОВ (товариства з обмеженою відповідальністю), що є фінансово нестабільними, та в яких існує конфлікт між власниками.

Спроби рейдерських захоплень відбуваються останнім часом юридично обґрунтовано та цивілізовано. Рейдери до захоплення підприємств готуються завчасно. Зокрема вивчають економічні показники роботи підприємства, оцінку вартості землі, будівель та устаткування. Вивчались можливості підприємства з організації захисту, зокрема фізичної охорони, стан охоронних систем та відносини з правоохоронними органами.

Протиправне захоплення не потребує великої чисельності апарату, але необхідне досконале знання законів і вміння їх обходити. І хоча в Україні існують правові прогалини, проте в більшості випадків дії рейдерських установ базуються на таких кримінальних діях як фальсифікація та підкуп судових рішень.

Купуючи рішення суду, рейдери діють нібито в правовому полі. За фразою «рейдерська атака» часто ховаються банальні кримінальні злочини: викрадання, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, здобуття їх шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем, службова халатність тощо.

Треба відзначити, що недружні поглинання по-українськи часто зводяться до силових захоплень підприємств під прикриттям законних або псевдозаконних підстав.

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВУЗІ

Грищенко Т.В., фахівець ВПР КІСумДУ

«Враховуючи у наш час існуючі сучасні тенденції щодо посилення процесів економічної глобалізації, міжнародної інтеграції, фор-